

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Стела Атанасова Тодорова - член на Научното жури, за **придобиване на образователна и научна степен „доктор”** по обявена процедура от Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – Варна

- **Автор на становището:** проф. д-р Стела Атанасова Тодорова, преподавател в катедра „Мениджмънт и маркетинг“ на Факултет „Икономика“ при Аграрен университет – гр. Пловдив;

- **Основание за рецензията:** Заповед на Ректора на ВСУ „Ч. Храбър“ – Варна № 855 от 02.08.2017 г., по откритата процедура за защита на дисертационен труд на докторант **Калиев Валихан Муратович** на тема: „УПРАВЛЕНИЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ПЛАЩАНИЯ В РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН” за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.8. – Икономика, докторска програма по „Политическа икономика“, с която съм избрана за член на Научното жури по обявената процедура от Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – Варна;

- **Автор на дисертационния труд:** докторант **Калиев Валихан Муратович**;

- **Тема на дисертационния труд:** УПРАВЛЕНИЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИТЕ ПЛАЩАНИЯ В РЕПУБЛИКА КАЗАХСТАН

СТАНОВИЩЕ:

1. Информация за докторанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Информатика и икономика“, факултет „Международна икономика и администрация“ на Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

В Република Казахстан, в условията на развити пазарни отношения, застрахователната дейност е неразделна част от икономическите процеси.

Неразделна част от застраховането като система е и категорията "застрахователен пазар", изучаването на който получава все повече внимание. В застрахователния пазар, от своя страна, функционират участниците, най-важните от които са субекти на застрахователния бизнес. Застрахователните субекти играят важна роля в организацията на процеса на осигуряване: чрез тях се осъществява производството и продажбата на специфичните стоки - застрахователни услуги. За момента, обаче, по-голямо значение се отделя на един от субектите - застрахователните компании, а останалите три - взаимно застрахователни дружества, застрахователните брокери и актюерите - не са добре разбрани.

Вътрешният опит показва, че в момента там е смесица от функции и роли между субекти, което води до неефективно използване на наличните ресурси, както и не довежда до очакваните резултати. На сегашния етап на развитие на застрахователния бизнес в Казахстан има нужда да се определи ясно въздействието на застрахователните субекти, да се определят техните функции, както и мястото на всеки един в предоставянето на застрахователна защита, за да се постигне по-добро управление на осигурителните вноски и на тази основа, по-нататъшно подобряване на икономическата ефективност на застрахователната компания. В този смисъл приемам актуалността и приносите на този дисертационен труд.

Дисертационният труд е разработен в обем 215 страници компютърен набор и съдържа увод, три главни раздела, заключение и списък на използваната литература. Използвани са 110 литературни заглавия и официални документи на руски и английски език.

Целите, задачите и тезата на изследването са изложени логично и последователно. За постигане на целите са решени осем комплексни задачи, които включват изясняване на теоретичните основи на категорията "застрахователен пазар", проучване ролята на регулирането за покриване на загубите в застрахователните компании; определяне основните

проблеми, свързани с възможността за увеличаване ефективността на тези дейности; изследване текущото състояние на застрахователния пазар в Казахстан за идентифициране на проблемите, свързани с дейността на всеки един от субектите на застрахователния бизнес в страната; в същото време систематизиране на данните за функционирането на застрахователните субекти на международния застрахователен пазар, за да бъдат определени техните характеристики; предложени са начини за подобряване на дейността на субектите на застрахователния бизнес в Казахстан, на базата на съществуващите международни практики; разработен е алгоритъм, за подобряване ефективността на работния модел на осигурителни вноски в дружествата. Реализирането на целите и задачите се постига чрез анализ и синтез на собствени емпирични изследвания с използване на разнообразни статистико-икономически методи; разработка на операционен(работен) модел на самата организация, разработка на организационна структура целяща оптимизиране на текущия операционен модел и оптимизиране на самите процеси.

Представеният дисертационен труд отразява резултатите от проведените научни изследвания и показва, че докторантът притежава задълбочени теоретични познания и способност за извеждане на самостоятелно научно изследване.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В дисертацията са представени ясно и нагледно конкретните резултати от направените научни изследвания. Получените резултати са отразени в над 53 таблици, 22 графики и 10 рисунки. Основните данни и информацията, която е използвана в процеса на анализ и оценка на приложимостта на използваната методика е представена по един изключително разбираем начин.

Дисертационният труд е в завършен вид, отговаря на изискванията за съчетаване на теория, практически изследвания и произтичащи от това изводи.

Докторантът показва умение да систематизира, анализира и обобщава емпирични данни за целите на своето изследване.

Общото ми впечатление от дисертационния труд е изключително положително. В своя дисертационен труд **Калиев Валихан** е систематизирал и приложил своите икономически и управленски познания. От една страна докторантът се е захванал с не леката задача да проучи и анализира застрахователния бизнес общо и в частност в Казахстан, от друга страна предлага път за усъвършенстване на застрахователната дейност в Казахстан, както и конкретен алгоритъм за повишаване ефективността на работния модел на застрахователните компании.

Подходът и използваната методика на изследване са оригинални, новаторски и предлагащи богато тълкуване на резултатите от направените изследвания. Стилът на изложението, собственият почерк улесняват съществено прочита от страна на специалисти въпреки, че материята е с висока степен на сложност. Дисертацията надхвърля средното ниво от подобен тип изследвания, което е заслуга както на докторанта, така и на научните му ръководители.

4. Оценка на научните и научно-приложните приноси

Формулираните научни приноси в дисертационния труд са резултат от самостоятелно и задълбочено научно изследване на докторанта, които обогатяват в теоретичен и научно-приложен аспект научните изследвания по отношение на застрахователния бизнес.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът отразява обективно структурата и съдържанието на дисертацията и представя по убедителен начин научните приноси на

докторанта. Като член на Научното жури, аз приемам напълно предложените в автореферата приноси.

6. Заключение

Предложеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение във Варненски свободен университет „Ч. Храбър“, което ми дава основание да го оценя положително.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **Калиев Валихан Муратович** образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност 05.02.01 “Политическа икономика”.

07.08.2017 г.

Изготвила становището:

гр. Пловдив

проф. д-р Стела Тодорова